

ÖZET

DEĞER TB. Köpeklerde Sarkoptik Uyuzun Sağaltımında Topikal Eprinomektin ile Permetrin'in Etkinliklerinin Karşılaştırılması

Bu çalışmada, doğal yolla oluşan sarkoptik uyuz tanısı konulan köpeklerin sağaltılması için eprinomektin ve permetrinin topikal yolla etkinliklerinin araştırılması amaçlandı.

Bu amaçla, farklı ırk, yaş ve cinsiyetten 24 köpek araştırma kapsamına alındı. Doğal yolla oluşmuş sarkoptik uyuzlu köpeklerin tanısı deri kazıntılarında akarın görülmesi ile konuldu. Ayırıcı tanı amacıyla söz konusu olguların *Leishmaniozis*, *Dirofilariozis*, *Anaplasmozis*, *Ehrlichiozis* ve *Lyme* hastalıkları yönünden negatif oldukları saptandı. Bazı olgulardan punch biyopsi örnekleri alınarak histopatolojik muayeneleri gerçekleştirildi. Bütün olguların sağaltım öncesi ve sonrası tam kan tahlilleri ve serum biyokimyasal (ALT, AST, üre, kreatin, total protein) değerleri ölçüldü.

Çalışma periyodu boyunca bütün olgular sarkoptik uyuzun belirgin klinik bulguları olan eritem, puriritus, alopesi, hiperpigmentasyon ve kabuklanma yönünden skorlamaya tabi tutuldu. Söz konusu klinik bulgular yönünden I. ve II. sağaltım grubundaki bütün olgular 0., 7., 14., 21., 42. ve 70. günlerde olmak üzere lezyonların şiddetine göre 0-3 arasında puanlar verilerek skorlandı. III. grup olan kontrol grubundaki olgular da 0. ve 70. günler olmak üzere çalışmanın başlangıcı ve sonunda skorlandı.

Sağaltımda köpekler üç gruba ayrılarak, I. gruptakilere (n=9) 0,5 mg/kg dozda eprinomektin (5mg/ml) topikal olarak haftada bir kez toplam 4 hafta, II. gruptakilere (n=8) 20mg/kg dozda permetrin (100mg/ml) yine topikal olarak haftada bir kez toplam 4 hafta uygulandı. III. gruptaki köpeklere (n=7) ise herhangi bir sağaltım yapılmadı ve kontrol grubu olarak ayrıldı.

Bütün bu skora sonuçları 0.ve 70. günlerde istatistiksel olarak hesaplandığında sağaltım sonrası 70. günde iyileşmenin değerlendirilmesi açısından eprinomektinin etkili grup olduğu tespit edildi ($p<0,01$). Tüm gruplar kendi içerisinde değerlendirildiğinde eritem skoru hariç diğer tüm ortanca skorlarda eprinomektin ve permetrin grubunun istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde 70. günde skorları düşürdüğü gözlemlendi. ($p<0,05$). Ortanca eritem skoru için ise sadece eprinomektin grubunun kendi içerisinde sağaltım sonunda öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde azaldığı ($p<0,01$), permetrin ve

kontrol grubundaki değişimlerin belirgin olmadığı görüldü ($p>0,05$). Kontrol grubu kendi içerisinde değerlendirildiğinde ortanca alopesi, eritem, hiperpigmentasyon ve kabuk skorlarındaki değişimlerin herhangi bir istatistiksel öneminin olmadığı ($p>0,05$) görüldü.

Hemogram ve serum biyokimsal bulgular değerlendirildiğinde ise gerek eprinomektin gerekse permetrinin herhangi bir artışa neden olmadığı ve güvenle kullanılabilceği görüldü.

Histopatolojik muayene bulgularının akantozis ve perivasküler yangısal hücre infiltrasyonlarını içeren non spesifik kronik dermatitis ile uyumlu olduğu görüldü. İki olguda sağaltım öncesi ve sonrası alınan biyopsiler karşılaştırıldığında sağaltım sonrasında yangı ile ilgili hücrelerin önemli ölçüde azaldığı ve deride iyileşmenin şekillendiği saptandı.

Parazitolojik muayenede deri kazıntılarında 24 olgunun tamamında sağaltım öncesi canlı sarkoptes akarı görüldü. 28.gün alınan deri kazıntısında I.grupta 1 olguda (1/9, %11), II.grupta 6 olguda (6/8, %75), III. grupta 5 olguda (5/7, %71) akara rastlandı. 70.gün alınan deri kazıntılarında ise I. gruptaki olguların hiçbirinde akar gözlemlenmezken, II. grupta 4 olguda (4/8, %50), III.grupta 6 olguda (6/7, %85) akar tespit edildi.

Klinik bulgular ve skora tabloları değerlendirildiğinde eprinomektinin çalışma kapsamına alınan olgulardan 9'unun dahil edildiği I. gruptaki tüm köpeklerde klinik kür sağladığı, buna karşın permetrinin etkili bulunmadığı ve yalnızca 8 olgunun 2'sinde iyileşme sağladığı söylenebilir.

Sonuç olarak eprinomektinin, köpeklerin sarkoptik uyuzunun sağaltımında; topikal uygulama kolaylığı bulunan, güvenilir, tam etkin ve hızlı iyileşme sağlayan bir sağaltım protokolü olarak yerini alabileceği kanaatine varıldı.

Anahtar Kelimeler: Eprinomektin, Köpek, Permetrin, Sağaltım, Sarkoptik uyuz